

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Francišanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, za mesec K 3.50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna petit vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglaš in poslano vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovorn primeren popust.

Reklamacije za list so poštuine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Revolucionarni akt.

Danes stopa v veljavo naredba, s katero se uvaža delavnik na slovenskem ozemlju. Današnji dan bo za slovenski proletarijat zgodovinski dan. Z današnjim dnem je deloma dosežen smoter, ki se je zanj slovenski proletarijat obenem z ostalim, boril nad trideset let, a vedno brez uspeha, ker se je kapitalistični razred z vsemi silami upiral uvedbi osemurnega delavnika navaajoč vse »strašne« posledice za našo industrijo in obrt. Proletarijat ni bil dovolj močan, da bi bil takrat to zahtevo izvojeval.

Prišla je vojna, ki je marsikaj izpremenila v gospodarskem in političnem oziru. Ošabni kapitalisti so danes postali bolj krotki in dostopni pametnim zahtevam delavstva.

Ruska revolucija je delavstvu vsega sveta dala poguma in novega duha za socialni boj in je na drugi strani tudi kapitalistom pristrigla vsemogočni despotizem. Tudi naša buržoazija je to občutila in danes nima poguma nastopiti proti delavskim zahtevam.

Lahko trdim, da če je meščanska večina naše narodne vlade deloma sprejela našo zahtevo po osemurniku, ni to storila iz ljubezni do delavstva, temveč iz strahu pred njim, ker se je bala, da bi to delavstvo v slučaju odklonitve drugače nastopilo.

Zaraditega smatram ta dogodek za revolucionaren akt, ki nam ostane nepozabljen.

Priznati treba, da je osemurni delavnik za delavstvo neprecenljive vrednosti. Osem ur dela, osem počitka, osem izobrazbe in razvedrila to je naš stari ideal. Vsakdo ve, da je največji vzrok kulturni zaostalosti delavstva predolgi delovni čas. Delavec, ki mora delati po deset do dvanaest ur na dan, nima časa ne veselja za izobrazbo. Podjetnik pa je dobro vedel, da čim bolj neveden je delavec, tem lažje ga izkorišča politično in gospodarsko. Manj ur pa ko je delavec zaposlen v tovarni, v rudniku in drugod, toliko več je na svežem zraku — toliko manj boleznih — toliko več življenja. Manj ur ko delavec dela v tovarni, toliko več dela je za brezposelne. Manj ko je brezposelnih, toliko močnejši so vposleni, da si pribore boljše plače in druge ugodnosti.

Ti so glavni argumenti, ki povedo, zakaj se je delavstvo s tako silo borilo za uvedbo osemurnega delavnika.

Danes je to deloma doseženo, naredba stopi v veljavo. Ali pozabiti ne smemo, da je naredba le kos papirja in delavstvo je tisti faktor, ki mora to naredbo uresničiti. Mnogo bo naših delodajalcev, ki ne bodo marali uvesti osemurni delavnik — in to zlasti tam, kjer je delavstvo še neorganizirano in nevedno. Mnogo bo podjetnikov, ki bodo skušali delavce pregovoriti s tem, da bodo, če se skrajša delovni čas, manj zaslužili ter bodo imeli več časa zapravljati denar. Ali zavedno delavstvo mora stati na straži že od prvega početka in naznaniti vsak tak slučaj, da se že v kali zatre vsak poizkus. Gorje delavstvu, če bo sedaj popustljivo, ker sicer v nekaj mesecih izgubimo to veliko zmago. Delavstvo mora dokazati, da je te zmage vredno. Pokazati mora, da se ni bojevalo za osemurni delavnik zato, da bo le nuharilo in po gostilnah prosti čas tratilo — ampak za to, da ta prosti čas porabi za lastno izobrazbo in za izobrazbo svojih drugov ter za boljši odpočitek. Ne, da bo popivalo po gostilnah — temveč zato, da bo uživalo čim več svežega zraka in si svoje zdravje utrnilo v koprski sebi, svoji družini in narodu. Dokazati mora, da je zahtevalo osemurni delavnik tudi iz solidarnosti s svojimi tovariši, ki so zaradi predolgega delovnega časa brezposelni in morajo živeti v največji bedi sami in njih družine. Delavstvo mora s tem činom pokazati, da hoče uveljaviti geslo: kdor ne dela, naj ne je — ali da hoče tudi dati priliko, da vsakdo lahko delo dobi, ker ne sme biti več, da se eni trpinčijo od ranega jutra do poznega večera, drugi pa morajo biti na cesti brez dela in zaslužka ter stradati.

Delavci; osemurni delavnik stopi danes v vseh večjih obratih v veljavo. To je uspeh našega dela — branimo ga pred vsemi sovražniki in z vsemi pomočki — ter nadaljujmo delo, da bo v najkrajšem času osemurni delavnik postal splošen. To pa se bo doseglo le, če se vse naše delavstvo strne v naše razredne strokovne organizacije, ter podpira naša socialistična stremiljenja.

Delavci, dosegli smo prvo z zmago, varujmo jo in pojdemo takoj na delo za doseg druge in tako naprej do končne osvoboditve delovnega ljudstva.

Uradništvo in Narodna vlada.

Prejeli smo in objavljamo:

Iz uradniških krogov se nam piše: Nestrpno prebira uradništvo vsaki dan komunikacije o sejah Narodne vlade, da bi zasledilo, kako se bo odzvala vlada svoji moralni dolžnosti, da vendar že enkrat odpomore nezaljšani bedi in strašnem pomanjkanju v vrstah uradništva. Vedeli smo, da posluje že dalj časa komisija za enotno ureditev uradniškega vprašanja in pričakovali smo vsak dan izboljšanje našega gmotnega stanja. V Nemški Avstriji se je to že drugi teden po preobratu izvršilo. Z začudenjem smo zato brali v komunikaciji 43. seje z dne 9. januarja t. l., da je Narodna vlada izročila predloge te komisije poverjenstvu za finance, »da izračuna finančni efekt, nakar bo o njih razpravljala.«

Tako torej! Za nas pride sedaj po 2½ mesečnem vladanju v prvi vrsti v poštev »finančni efekt« in potem se bo šele milostno in počasno razpravljalo o tem. Mi pavprašamo: Ali je Narodna vlada tudi takrat izračunala »finančni efekt«, ko je v prvem ali drugem tednu svojega vladanja naklonila vojaštvu sedanje za 3200% proti prejšnjim povišane prejemke in to pri popolni oskrbi in opremlitvi? Vaš list je to opetovno grajal in zahteval demobilizacijo in izpraznitev kasarn. Vlada je pa odgovarjala, da rabi vojaštvo za zavarovanje naših severnih in zapadnih mej. Zračunali ste dne 21. decembra pr. l., da nas stane 160.000 kron dnevno samo vzdrževanje ljubljanskega vojaštva, mrtvega za produktivno delo. Do danes je izdala vlada po tem računu samo za ljubljansko vojaštvo, in sicer v dveh mesecih okroglo deset milijonov kron. In naše severne in zapadne meje? Rdečica sramu nam zalija lica, ko vidimo, da mora sedaj naša nedorasla mladina krvaveti in umirati — ne da brani naše severne meje, ampak da brani našo goreniško stran, našo ožjo domovino... Pred dvema meseci pa ni vlada proučevala »finančni efekt« dovoljenih izdatkov za vojaštvo; tudi danes še ne računa, tem manj, ker je »vojaški efekt« ne samo negativen, ampak naravnost polom. V Ljubljani so pa na dnevnem redu po gostilnah poboji med vojak!

Zato se obračamo z zaupanjem na Vaš list in na poverjenika sodruza Kristana, da povesta Narodni vladi in njenim buržoazijskim poverjenikom, kot zastopnikom velekapitala, bank in privilegiranih stanov, v brk, da je Narodne vlade prokleta dolžnost, da z vso naglico reši gmotno vprašanje uradništva in da tu ne računa in ščiplje, ko je vendar za neproduktivno vojaštvo dosedaj vrgla milijone in milijone. Predočite si le ta slučaj, ki se premnogokrat godi: Sin-praporščak, torej fant 18 do 19 let, pokaže očetu-uradniku svojo mesečno gažo: nad 700 kron. Oče ne more lastnim očem in ušesom verjeti, da bi njegov nedolžni sinček toliko »zaslužil«, ko vendar on, ki služi že do 20 in več let državi in ima družino 5 oseb, prinese mesečno komaj 600 kron domov za vse vkupe... In to še ni nižji uradnik, ampak že bolj »visok«, ker ima na uniformi zlat ovratnik. O sramotno nizkih prejemkih nižjih uradnikov niti ne govorimo. Ti v svoji nezakriviljeni bedi niti ne vedo, ali bi s temi borinimi zaslužki pokrili za silo svojo in svojih otrok nagoto in pri tem unrlili lakote — ali se pa za silo najedli krompirja in repe in pri tem hodili kakor Adam in Eva v raj. Poleg tega pa še opazujemo, da se vsa potrebna, časih tudi nepotrebna, nova imenovanja gibljejo le v mejah višjih razredov, to je VII., VI. in V.; nižji razredi pa dosedaj niso bili deležni nikakih napredovanj, sploh nikakega uvaževanja. Ne moremo si tolmáčiti to počasnost ravno v našem perečem vprašanju; menda ga ni stanu, ki bi toliko pretrpel v vojni kakor uradniški stan. In to bi morali gospodje pri vladi vedeti! Vsi drugi stanovi, obrtniki, trgovci, kmetje, so delali in še delajo naravnost sijajne dobičke; vsaka branjevka in prekupevalka ima tisoče in tisoče prihrankov; vlada pa vedno le zvišuje cene za najpotrebnejše stvari! Le uradnik je živel ob vojnem kruhu in krompirju in varoval v skrbno prikriti revščini — »dostojanstvo svojega stanu«. Ako ima vlada srce za obrtnike in trgovce, katerim deli po nizkih cenah obilico demobilizacijskega blaga; ako ima vlada srce za kmeta, kateri se je v vojni

razdolžil in ki je prišel ob koncu vojne še do cenene uprežne živine in vozil, (kje je pa tu finančni efekt?) ako ima srce za tega kmeta, ki noče biti več kmet, ampak kapitalist, ker dela s 1000 in več odstotki in se sploh obnaša oduševsko — je pač tudi njena najvišja moralna dolžnost, da že vendar enkrat izdatno pomaga uradniku, ki je bil vedno z vso vnemo na svojem mestu in sedaj še bolj kot prej, ter se s tem le malo oddolži napram temu stanu. Drugače se utegne dogoditi, da bo še tisto uradništvo, ki danes še ne čuti socialno-demokratično, zapustilo v strnjenih vrstah stranke buržoazije ter prešlo v vrste proletarcev. Kar vsem prav toplo priporočam — več uradnikov SHS — proletarcev.

Politični pregled.

— Trgovinski dogovor med Narodno vlado v Ljubljani in tržaškim guvernerjem. Ljubljana, 14. jan. (Lj. k. u.) Med načelnikom generalnega štaba italijanskega guvernerja v Trstu polkovnikom Grassijem ter poverjenikom Narodne vlade v Ljubljani dr. Trillerjem in inž. Remcem so bile te dni v Trstu konference o izmeni blaga. Političnih vprašanj se v oficialnih razgovorih niso dotaknili, ker poverjenika v to nista bila pooblaščenca od osrednje vlade. Dogovorili so se v svrhu olajšanja medsebojnega prometa uvesti redna, obojestransko cenzurirana kurirska služba med Ljubljano in Trstom, ki bo posredovala tudi zasebno trgovsko korespondenco. Blago se bo izmenjavalo v Logatcu. Italijani so pripravili dobaviti sol, riž, južno sadje, manjše količine petroleja in testenin, strojno olje in po možnosti tudi primerno množino angleškega premoga za plin. V izmenjo so pa zahtevali uvoz stavbenega lesa, ki bi ga rabili približno 3000 vagonov, nadalje železje in eventualno premog (tega pa le v izmeni za angleški premog). Italijani želijo tudi, da se njihovim oficialnim odposlancem in kurirjem dovoli prost prehod čez ozemlje Slovenije. Narodna vlada bo imenovala v Trstu posebnega pooblaščenega zaupnika, ki bo posredoval pri guvernerju v njenem imenu ter izposloval zlasti potrebne potne listine za vzdrževanje trgovskega prometa. — Poverjenika sta obiskala potem ameriško misijo, ki sta jo o vseh naših razmerah temeljito informirali. Misija, ki ji načeljuje prvi veleposlanski tajnik Zedinjenih držav Mr. Hugh Gibson, je sporočila našima poverjenikom, da je za kraljestvo SHS na potu iz Amerike sedem parnikov z živili, vrednimi 35 milijonov dolarjev. Člani misije so obljubili, da pridejo v najkrajšem času zaradi nadaljnjih informacij v Ljubljano. Vtisk, ki sta ga narodna poverjenika zadobila glede narodnostnega položaja tržaških Slovencev, je kar najneugodnejši. Ondotni Slovenci so zaradi sedanjih razmer v narodnem oziru popolnoma obupani. Nad 4000 slovenske dece je brez šolskega pouka, ker je guverner prepovedal zopetno odprtitev slovenskih šol in ustavil slovenski šolski deci brezplačno kosilo, dočim ga je italijanska šolska mladina še vedno deležna. Zaradi tega in spričo velike bede in brezdelnosti ki vlada v Trstu in okolici, je upravičena bojazen, da bodo revnejši sloji pod pritiskom razmer pričeli pošiljati svoje otroke v italijanske šole. Naša poverjenika sta naprosila ameriško misijo, za posredovanje, da se pouk na naših šolah zopet dovoli.

— Demonstracije na Reki. Reka, 13. jan. (Lj. k. u.) Po predavanju Podrazzija v Zadru so italijanske tolpe znova pričele žaliti jugoslovansko prebivalstvo. Z nekaterimi so tako grdo ravnali, da je morala poseči vmes mednarodna straža. Gospodični, ki so jo žalili je prišel srbski major Milić na pomoč, italijanski vojaki pa so ga napadli. Zabolili so ga z bajonetom dvakrat v hrbet in v vrat. Težko ranjenega so spravili v bolnišnico mornariške akademije. Tudi srbskega častnika Paravića so Italijani izživali. Ob štiri popoldne so se vojaki raznih držav spopadli precej rešno zaradi jugoslovanske zastave. Vsled teh dogodkov krožijo močne italijanske, angleške in francoske vojaške patrole po mestu. Pri večeršnjih izgrelih je bil, kakor se je naknadno dogladilo, ranjen tudi en francoski vojak, ki je bil tudi prepehan v bolnico. Ob 8. uri zvečer so napravili kordon in izpraznili korzo. Ponoči je prišlo do manjših spopadov brez posebne važnosti.

— Poskušaj preobrat v Črnigori. Cetinje, 11. jan. (Lj. k. u.) Pod vodstvom zeta Jovana Plamenca, bivšega reakcionarnega ministra, je skušala dinastija Petrovičeva na srbski božični večer izvesti državni pre-

obrat. Ob odločnosti Črnogorcev pa se nakana ni posrečila. Kdor ni bil aretiran je bil razorožen. Prekucške vodje so izročili sodišču. Plamencu pa se je posrečilo z 20 pristaši ubežati. Za njim so izdali tirnico. V deželi vlada zopet mir in red. Brzoiavni in telefonski promet je zopet vzpostavljen. — Dalje poroča Lj. k. u.: Rovarenje tujih agentov je dovedlo v Črnigori do krvoprelitja. Na srbski božični večer je nekoliko 100 kmetov napadlo Cetinje in zahtevalo odstranitev srbskih čet. Kmetje so bili po večini pristaši bivšega kralja Nikite. Proti upornikom so odposlali oddelke črnogorskih čet, ki so po kratkem boju vstale popolnoma razgnali. Deloma so jih ujeli, deloma pa so ubežali proti meji in se udali Amerikancem in Francozom. Skupno je bilo 200 mrtvih in ranjenih, po večini vstajev. Francoski general z nekoliko oddelki francoskih in ameriških čet je odšel v Cetinje.

— **Italijani in škof Mahnič.** Reka, 14. jan. (Lj. k. u.) Italijanske oblasti so zahtevale od škofa Mahniča, da mora uvesti v cerkvi na vsem otoku dvojezično službo božjo, v krajih pa, kjer je več Italijanov, izključno italijansko. Zapretili so škofu, da ga takoj odstavijo, ako bo on in njegova duhovščina poizkusila najmanjši odpor proti italijanski odredbi.

— **Čehi zasedli Frančiškove kopeli.** Frančiškove kopeli, 13. jan. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: 10. t. m. je 80 mož Čehoslovakov zasedlo Frančiškove Kopeli. Župan je protestiral proti zasedbi. Na vprašanje, zakaj so določili za Frančiškove kopeli tako močno posadko, je izjavil častnik, da je vsled nameravane ustanovitve močne obmejne straže potrebna navzočnost večjega števila čet.

— **Kompromis med Nemci in Čehi na Češkem.** Hebr, 13. jan. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: V zadnji seji trgovske zbornice se je vnela živahna debata o razmerju k čehoslovaški republiki. Da se delovanje zbornice ne ustavi popolnoma, oziroma da ne pride zbornica popolnoma v roke Čehov, so sklenili kompromis, da odstopijo Čehom od 42 mandatov 4 mandate. Te člane bo imenovala čehoslovaška vlada.

— **Dunajska monarhistična zarota?** Dunaj, 14. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: V včerajšnji seji dunajskega vojaškega sveta so razkrili nekaj senzacionalnega, namreč da je bila v kadetnici v XIII. okraju seja upornikov, katere se je udeležilo več častnikov in gojencev kadetnice. Narodna obrana je vdrla v kadetnico in zaplenila orožje monarhistov in sicer 30.000 patronov, 40 pušk, 3 strojnice in tudi 2 plamenometa. Razkritje je povzročilo veliko razburjenje na seji vojaškega sveta.

— **Stavka rudarjev v ruhrskem ozemlju traja dalje.** Berlin, 14. jan. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Stavka rudarjev v ruhrskem ozemlju traja dalje. Listi poročajo, da znaša število stavkujočih 40.000. V nekaterih roviš so rudarji hoteli zopet delati, pa so jim Spartakovci zabranili, ker hočejo izsiliti stavko kot demonstracijo.

— **Hindenburg zopet vojskovodja?** Berlin, 14. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Listi javljajo, da bo Hindenburg prihodnje dni odšel na vzhodno mejo, da prevzame obrambo.

— **Ukrajinske prošnje v Parizu.** Stanislavov, 13. januarja. (Lj. k. u.) Ukrajinski tisk. urad poroča iz Kijeva: V Parizu se je osnoval ukrajinski narodni svet, ki se je obrnil na francoskega ministra za zunanje stvari Pichona s prošnjo, naj se uradno prizna direktorij v Kijevu z Viničnikom na čelu. Istočasno so naprosili francosko vlado, naj ukrajinsko legijo, ki se nahaja na Francoskem in ki šteje 150.000 mož, nemudoma odpošljejo preko Odese domov.

— **Ukrajinski Narodni svet v Zedinjenih državah.** Stanislavov, 13. januarja. (Lj. k. u.) Ukrajinski tiskovni urad poroča iz Kijeva: Semkaj dospela brezlična brzjava iz Washingtona javlja, da se je ukrajinski narodni svet v Zedinjenih državah Severne Amerike obrnil na predsednika Wilsona s prošnjo, naj posreduje, da se zastopniki ameriških Ukrajincev, ki štejejo nad milijon, pripuste k mirovni konferenci, da pojasnijo svoje stališče glede ureditve teritorialnega vprašanja v Ukrajini.

— **»Najvišji svet asociiranih vlad za splošno prehrano«.** Pariz, 12. januarja. (Lj. k. u.) »Agence Havas« poroča: Včeraj je bilo tukaj prvo zborovanje najvišjega prehranjevalnega sveta. Minister za prehrano Clementel je pozdravil delegate in obžaloval, da niso mogli pravočasno obvestiti italijanskega ministra za prehrano Crespija, da bi se udeležil današnjega zborovanja. Profesor Attalico bo zastopal Crespija. Sklenili so, da se bo svet imenoval »Najvišji svet asociiranih vlad za splošno prehrano«. Na prošnjo delegatov je Clementel prevzel predsedstvo. Najvišji svet se bo posvetoval o splošni prehrani ter o prehrani in pomoči različnim narodom in določil splošno politiko, pri čemer bo moral upoštevati potrebe zaveznikov in nevtrancev. Generalnemu ravnatelju za prehrano Hooverju bo pomagal stalen komite sestojec iz delegatov štirih asociiranih vele-sil. Svet za prehrano se je bavil tudi s finančnim problemom, ki je v zvezi s prehranjevalnim vprašanjem. Danes bo svet nadaljeval svoja posvetovanja.

Dopisi.

Iz Kranja. Tukaj se prodaja petrolej po 8 K za liter, v dveh trgovinah, v eni pa celo po 10 K. Kdo more to kupiti? Delavec ne — ampak le bogatini, glavno premožni kmetje, ki imajo vsega dovolj in ki prinesejo maslo, jajca in moko gospodom trgovcem v zameno. Pozivljamo gosp. okrajnega glavarja, da si ogleda vse te trgovce in jih povpraša: odkod so dobili ta petrolej in kako je tu oderuška cena mogoča?

Novomesto. V nedeljo popoldne se je zbralo v prostornih lokalih Košakove gostilne vse polno občinstva, da prisostvuje shodu, ki ga je sklicala jugoslov. soc. dem. stranka. Sodrugi Josip Udovc je pozdravil navzoče ter podal besedo sodr. Antonu Kristanu, ki je v enournem govoru razlagal pomen politike za delavca in kmeta. Navzoči so pazno sledili govornikovim izvajanjem, ki so šla za tem, da pojasni pogubno počenje meščanskih strank pred vojno. Slikal je rovanje proti soc. dem. programatičnem delu in proti nastopanju soc. dem. na deželi. Pokazal je dalje kako prav so imeli vsi soc. dem. govorniki, ki so delovali za revne in izkoriščane. Prisotni so burno odobraval govorniku. Za sodr. Ant. Kristanom je govoril sodr. Albin Prepeluh o gospodarskem programu soc. dem. stranke. Dotaknil se je vprašanja veleposestev, produkcije, socialnega zavarovanja, šole in vzgoje, vojnih posojil itd. Stvarno je obrazložil poslušalstvu gospodarsko stran socialističnega programa. Pazno so sledili navzoči poročilo govornikovemu. Sodr. dr. Milan Korun je nato referiral o političnih ciljih soc. dem. stranke. Kaj je naš cilj? Socialna država — socialna republika. Ljudstvo naj samo vlada. V naši stranki nimajo prostora le delavci plavžev, rudnikov, tovarnen ali železnic, ampak tudi kmečki delavci in vsi duševni delavci, ki so zlasti sedaj v vojni okusili vse gorje ubogega človeka. Govorniku so krepko pritrdjevali, ko je razlagal: zakaj je jugoslov. soc. dem. stranka stopila v vlado in kaj je njen zastopnik v tej vladi dosegel. — Videti je bilo, da se navzoči strinjajo z delom socialne demokracije. — Sodrugi Anton Kristan je še pojasnjeval razne vladne predloge. Obrtnik Picelj se je pritoževal nad birokracijo uradnikov, obrtnik Malovič pa nad grozovlado župana gosp. Rozmana. — Shod je jako lepo uspel; soc. dem. stranka bo pridobila tudi v Novemestu čim dalje več pri-stašev.

Hrastnik. »Slov. Narod« je v 3. številki z dne 4. prosinca priobčil notico o lepi svobodi v Hrastniku. Res je, da so rudarji sami izrazili željo izpolniti svojo stanovsko organizacijo, in zakaj. Del rudarjev je že 20 let organiziran. Kar se je doseglo potom dolgih let za delavce, je vse delo organizacije. Nihče od gospodov liberalcev (sedaj demokratov) se ni zmenil za ubogega rudarja. Zaničevan, zasmehovan je bil od te družbe. Da delavstvo stremi za zboljšanju svojega položaja je umevno. Vsak pameten rudar ve, da ga čakajo boji tudi v Jugoslaviji. Ne upajmo, da bi sedaj kakšni slovenski podjetniki radi Jugoslavije plačal svojega slovenskega brata delavca boljše. Če pa hoče delavstvo biti dovolj močno v bodočih bojih napram kapitalu, mora si ustvariti močno bojno organizacijo. Kdo je pa stal ves čas vojne delavstvu ob strani? Mari gospoda narodni delavci? Kdo je pa zboljšal plače in uredil 8 urni delavnik? Ali niso organizirani delavci to zahtevali že v začetku decembra 1918. od poverjenika za javna dela? Kje pa ste bili isti narodni delavci? Saj jih tu niti ne poznamo, izvzemši kakih 10 (reci deset). Čakati, da bi drugi organizirani rudarji šli v boj in dosegli za vse, kar je največ mogoče, ni lepo. Kadar je skleda polna, in se k isti vsesti, a ne pomagati napolniti, gotovo ni lepo. Tudi čebela izmeče vse tiste trote, ki hočejo samo uživati, a ne pomagati. Zakaj pa ne odklonite vse pridobitve, katere je izvajala strokovna organizacija, če mislite da to ni prava pot. Delajte rajši 10 ur nego osem. Zadovoljite se z dvema kronama namesto desetimi ali več. Dela se samo s prepričevalno besedo, in če ta ne bode pomagala, bo delavstvo z istimi škodljivci vsega delavstva napravila red. Političnega naziranja istih par možiceljnov pač ne bomo kratili. Če mislijo, da je J. D. S. delavska stranka, potem naj pač živijo v zmoti. Mi pa vemo iz lastnih dolgoletnih izkušenj, da še ni nikdar storilo za delavstvo prav nič. Pa saj tudi ne mara. Kajti kapitalistu (ala Peter Majdič v Celju), itd. veleposestniku, veletrgovcu pomagati, se pravi delavcu škodovati, če pa se delavstvu pomaga, se one oškoduje. Edino stranka delavstva je zaščitnica vseh ubogih. Lepo je sicer, da ste svetovali našim par pristašem, da se organizirajo v bojno organizacijo rudarjev. Prepričani smo, čez par mesecev nam bodo tudi ti delavci pokazali hrbet, ker bodo videli delo pošteno v svoji lastni organizaciji v njih lastni prid. Da ne bodo dajali soc. demokratom nikakšne hrane, se bodo sami prepričali, temveč grajali bodejo pač sami sebi in nikakšno. Posojilnice ne obrestuje tako visoko kot organizacije delavstva. Ko pride čas volitev, in to morda kmalu tudi v občinski odbor, bodejo pač delavci pokazali, kje je večina in pred to večino je hrastniško gospodo, že danes strah. O svobodi govoriti niti ni vrgeno, kajti predobro vemo, kako pojmujejo razni svobodo. Resnica je, da delavec spada v svojo stanovsko organizacijo. Prepri-

čanja političnega je pa lahko, kakršnega hoče biti. Rudarjem in vsem drugim pa kličemo: Vsi v organizacijo, to naj bode odgovor na strah dopisnika v »Slov. Narodu«.

Radeče pri Zidanem mostu. Našim prodajalcem v Radečah se še vedno sanja o stari Avstriji, in mislijo, da se lahko še nadalje izkorišča stradajoče ljudstvo; oni bi si radi še bolj nakupili ogromne svote denarja in delali dobičke po avstrijskem sistemu. Ljudstvo pa je zavohalo takšne koticke, kjer so bila skrita živila, ki jih ljudstvu že delj časa primanjkuje in jih nikakor ni moglo dobiti. Ljudstvo je sklenilo, da gre k orožništvu in z njimi preišče skladišča; da se dajo najdena živila ljudstvu v nakup. Stiritelno stradanje, kakršno je bilo posebno v Radečah, je privedlo ljudstvo do tega, da je dne 7. t. m. stopilo na cesto, da protestira proti radeškemu oderuhom, ki so poskrivali ljudska živila. Orožništvo, ki je z nekaj poštenih mož preiskovalo skladišča, je spremljala precejšnja množica občanov in okoličanov. Pri trgovcu Hmelju v Radečah se je našlo nad en vagon soli, s katero je že napravil kupčijo, kakor se je dognalo. Po končanih preiskavah se je množica mirno razšla. Poizvedeli smo, da je ta veleoderuh drugi dan naprosil osebno okrajnega glavarja, ki je imel ravno uradne ure v Radečah, naj pošlje kakih 20 do 40 Srbov, da ga bodo varovali v Radečah. Upamo, da bode glavarstvo take oderuhe posadilo na obtožno klop in dalo zaslužno kazen. Za danes naj zadostujejo te vrstice. V kratkem kaj več! Več občanov.

Rogaška Statina. Pri nas so jako čudne razmere. Težko je opisati vse, kajti nobena stvar ni na svojem mestu, kakor bi morala biti. Živila so še vedno strašno draga in cene tako visoke, da mali posestnik in delavec sploh ne moreta živeti. Posebne vrste oderuha sta naša mesarja. Govejo živino kupita po 3 K 50 vin. žive teže, meso pa prodajata po 10 kron kilogram. Okrajno glavarstvo je ukazalo, da se sme prodajati goveje meso le po 6 K 20 vin. kilogram in isto je bilo oznanjeno tudi v cerkvi. Ko pa je prišla neka uboga žena k mesarju po meso in ga hotela plačati po oznanjeni ceni, ji je mesar odvezl odtehtano meso, ji vrgel denar nazaj in dejal, naj gre meso za tako ceno iskat tja, kjer je bilo to oznanjeno. Tako se ravna tukaj z ubogim ljudstvom. Mesarja sta seve navajena spraviti v svoj žep vedno polovico dobička, zato pa tudi lahko kupujeta ogromna posestva. Ubogo ljudstvo pa naj strada še vnaprej. Še več nerednosti se dogaja pri nas, pa o teh drugič.

Shodi.

Skrajni čas je, da organiziramo vse moči, da dobe delavske zahteve ono moralno zaslonbo, katere edino odločuje o vspehu. Zato mora biti vsak delavec organiziran, zato morajo vzrasti v vsih zunanjih okrajih Ljubljane močne politične organizacije.

Za soboto 18. t. m. ob 7. uri zvečer se vrše v ta namen sledeči shodi:

Trnovo-Krakov: v gostilni pri Breskvarju. Poročata sodruga Dr. Korun in Krašovec.

Vič-Glince: v gostilni »Amerika«. Poročata sodruga Zoré in Kocmur.

Šiška: v gostilni pri Štirnu. Poročata sodruga Inž. Stebi in Tomc.

Moste: v gostilni pri Terčku. Poročata sodruga Kopač in Čelešnik in sodružica Stebi.

Dnevni red teh shodov:

1. Politični položaj in delavstvo.
2. Ustanovitev podružnice.
3. Volitev odbora.

Sodrugi! Skrbite, da bodo shodi dobro obiskani in da se prijavijo politični organizaciji vse dosedaj še neorganizirani.

V nedeljo 26. t. m. ob 3. uri pop. se vrši v Mestnem domu velik ženski shod. Natančneje o tem shodu sledi.

Vseslovenska strank. konferenca.

se bo vršila v nedeljo, dne 19. t. m. točno ob 9. dopoldne v mali dvorani »Mestnega doma« (vhod z desne strani, I. nadstropje) z označenim dnevnim redom. Poleg izvoljenih delegatov lahko pridejo tudi zaupniki iz posameznih krajev, kjer ni politične organizacije.

Dnevne vesti.

— **Nova vlada.** Dogovori med strankami so končani. Vlada v Ljubljani naj bi po predlogu strank bila sestavljena tako-le: predsednik dr. Janko Brejc (SLS), poverjenik za notranje stvari dr. Golja, dosedaj vladni komisar (SLS), poverjenik za prosveto dr. K. Verstovšek (SLS) — podpredsednik in poverjenik za prehodno gospodarstvo itd. dr. Gregor Žerjav (JDS), poverjenik za pravosodje in finance dr. V. Ravnihar (JDS), poverjenik za javna dela sodrug Anton Kristan (JSDS) in poverjenik za socialno skrb publicist sodrug Albin Prepeluh (Abditus) (JSDS). — V državno vjeće pošljejo: Slov. ljud. stranka 19, JDS 11, Jugoslov. soc. dm. stranka 6, Trst 2. V deželni zbor pošljejo SLS 37, JDS 27, JSDS 14, Trst 2.

— **Značilen sklep ljubljanskega občinskega sveta** glede dopolnitve občinskih svetovalcev. V snočni seji je sklenil ljubljanski občinski svet dopolniti mandate

nemških svetnikov, ki so odstopili. Na razpolago je bilo sedem mandatov in dobe od teh JDS enega, SLS enega, krščanski socialisti enega, NDO enega in tri soc. demokrati. Sklep je bil soglasno sprejet proti glasu našega zastopnika. Ob koncu seje je sodr. Mlinar odločno protestiral proti taki oddelitvi mandatov, češ, da so drugod pomnožili mandate in dali delavstvu primernejše zastopstvo. V Ljubljani so pa nad polovico mandatov egoistično razdelili med seboj, daš jim sploh ne pripadajo. Socialnodemokratska stranka je najbolje organizirana in najbolj delovna stranka, zato ima pravico do primerne zastopstva zlasti tudi, ker je Ljubljana delavsko mesto. Če dobe zastopstvo tudi druge organizacije, prav, toda obe stranki nimata nobene pravice in ne potrebe za te mandate, ker imata itak večino. S tem se hoče socialnodemokracijo tudi izključiti od direktnega sodelovanja pri upravi, to je v gremiju. Sklep, gospodje, ki ste ga danes napravili, je zame presenečenje, žaljiv za čut moje strankarske zavesti in poštenosti kot strankar, za volilce pa opomin. Spričo tega dogodka prosim, da se moj mandat razveljavljaj in stavim v ta namen predlog, da moja stranka predlaga tudi mojega namestnika. — Gospod župan odgovarja, da je predlog kompromis in da so hoteli dati s tem zastopnika tudi Šiški. Upa, da se bo razjarjenost govornika poglobila in bomo še delali te mesece skupaj, dokler bodo nove volitve. (Za zastopstvo Šiške bo poskrbela že socialnodemokratska stranka, zato je ta izgovor gosp. župana nepotreben. Op. ured.)

— S seje občinskega sveta ljubljanskega. Na večerajšnji seji občinskega sveta je stavljal sodrug Mlinar naslednji predlog: Ker se je ustanovil odbor za postavitve spomenika pisatelju Cankarju, ki je nedavno umrl, ter je bil kot pisatelj nedvomno med prvimi in obenem duševni voditelj preporoda slovenske moderne književnosti, naj votira mesto Ljubljana kot središče slovenskega kulturnega življa, kjer je pokojnik živel dolgo let, za spomenik primeren znesek. Predlog ni nujen, zato se sklepaj o njem na bodoči seji občinskega sveta in naj v ta namen pristojni odsek stavi predloge. — Predlagalec priporoča ta predlog zlasti tudi zaradi tega, ker je prepričan, da bo Cankarjev spomenik tak, da bo odgovarjal današnjemu času.

— Socialni demokrati dobe v ljubljanskem občinskem svetu samo tri mandate, dočim so jih dobili v našem Celovcu sedem. Ljubljanski narodnjaki se hvalijo s svojo proporcionalno volilno pravico v občinski svet, daš je ta volilna pravica čisto navadna spak, ki sloni na pluralnem volilnem sistemu. Sodrug Mlinar je pred več meseci predlagal splošno in enako volilno pravico za Ljubljano. Takrat je poročeval g. dr. Novak zavračal ta predlog s tem demagoškim utemeljevanjem, da čal ta predlog da moramo njim prepustiti odločitev. S tem ni povedal nič drugega, kakor da se mu zdi, da bodo njegovi volilci, ko se vrnejo, za krivično volilno reformo, zakaj, če bi bili hoteli uvesti enako volilno pravico, bi se ji gotovo noben pošten demokrat ne upiral. Dolžnost kronista zahteva, da to zabeležimo.

— Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske. Novorojenec je bilo 10, mrtvorjenec 1; umrlo je 21 oseb, 14 domačinov in 7 tujcev, in sicer za jetiko 3 (1 tujec), za različnimi boleznimi 14 oseb, za pljučnico 2, za influenco 2 osebi. Za kužnimi boleznimi sta obolela 2 in za grižo 2 domačina, za malarijo 1 domačin in 4 tujci (vsi bivši vojaki).

Okrajna bolniška blagajna v St. Vidu nad Ljubljano se združuje z okrajno bolniško blagajno ljubljansko, kar je bila že zdavnaj želja delavstva ljubljanske okolice. Tekom meseca januarja se tudi ostale bolniške blagajne v Ljubljani združujejo z okrajno bolniško blagajno. Tozadnja akcija je v teku.

Zavarovalnica zoper nezgode in pokojninski zavod v Ljubljani. Poverjeništvu za socialno skrb je imenovalo za komisarja začasne Zavarovalnice zoper nezgode in začasnega pokojninskega zavoda gosp. Janja Žirovnika, odvetnika v Ljubljani. Vodja obeh zavodov je dr. Anton Sagadin.

Naredba glede omejitve alkoholizma. Točenje in nadrobna prodaja žganih opojnih pijač sta prepovedani. Priatek ruma ali konjaka k čaju v največji meri 4 cl za porcijo se ne smatra za točenje žganja v zmislu te naredbe. Za žgane opojne pijače v zmislu te naredbe je smatrati vse žgane opojne tekočine, namenjene človeku za uživanje, ki so primerne za pijačo s primesjo ali brez primesi (špirit, rozolja, rum, liker, brinjevec, slivovka, konjak itd.); pri tem je vse eno, ali so pripravljene s kuhanjem ali kako drugače (z esencami ali drugimi surogati) in brez ozira na to, v kateri obliki se oddajajo. Po gostilnah in kavarnah se do enajstih dopoldne ne smejo točiti nobene alkoholne pijače. Dve uri pred policijsko uro gostilničar ali kavarnar ni več dolžan dajati gostom alkoholnih pijač. Sploh gostilničar ali kavarnar ni dolžan enemu gostu dati več kakor pol litra vina ali en liter piva. Gostilničar gostu ne sme odrekati hrane radi tega, ker gost ne pije. Kolodvorski buietti in restavracije v kolodvorskih poslopih smejo biti za potujoče občinstvo odprti vso noč, toda glede točenja alkoholnih pijač veljajo zanje iste določitve kakor za gostilne in kavarne sploh. Mladostne osebe, ki še niso dopolnile 17. leta svoje starosti, smejo hoditi v gostilne in kavarne le v spremstvu dospelih svojcev,

varihov, rediteljev ali drugih nadzorovalnih oseb. Javne veselice, plesi itd., uprizoritve vseh vrst (gledališke in kinematografske predstave, varieteti, glasbene zabave itd.) se morajo končati najkasneje opolnoči. Ob tem času morajo biti dotični prostori že izpraznjeni.

— Odbor za zasedeno ozemlje pozivlja dotičnega dimnikarskega mojstra, ki je bil v noči med 7. in 8. januarjem na postaji Podbrdo od italijanskih vojakov vkljenjen v verige, da se čimprej zglozi v našem uradu.

— Generalov dar. Bivši general in graški vojaški poveljnik Matanovič je podaril Narodnemu večju 109.993 kron z izrecno željo, naj se 10.000 kron tega denarja nakaže stradalnemu prebivalstvu v Srbiji, ostane pa vdovam in sirotam padlih vojakov iz Bosne in Hercegovine.

— Promet na progi Split-Knin-Sibenik zopet odprt. Lj. k. u. poroča z dne 7. t. m.: Včeraj se je zopet pričel promet na železniški progi Split-Knin-Sibenik. Iz Splita vozijo vlaki do Perkovića, kjer morajo potniki na Knin in Sibenik prestopiti na italijanski vlak. Italijanske oblasti delajo potnikom s slovenskega ozemlja velike ovire.

— Milijonski dobički nadvojvode Leopolda Salvatorja. Dujaški državni urad za armadne zadeve naznanja, da je dobavljalo posestvo nadvojvode Leopolda Salvatorja za avstroogrsko armado za časa vojne velikanske množine posušene zelenjadi, zelja, repe, korenja, pese in druge take prvovrstne hrane za okroglo vsoto 85 milijonov kron. Iz teh tehničnih poljskih pridelkov so napravljali za vojake t. zv. »Hindenburgovo juho«, ki so jo morali uživati ubogi vojaki cele mesece. Njegova Visokost nadvojvoda Salvator pa je napravil pri tej kupčiji milijonske kupčije. Tak človek spada pred svetovno sodišče. Kradel je življenje milijonom ljudstva in doleteti ga mora zaslužena kazen.

— Čehi zasledujejo vojne dobičkarje. V češkem finančnem ministrstvu se je končala organizacija, ki bo zasledovala prikrivanja vojnih dobičkov. Sestavljena je ta organizacija iz večšakov različnih strok.

— Modro galico za škropljenje trti proti peronospori v letu 1919. priskrbi Slovenska kmetijska družba v Ljubljani vsem vinogradnikom v ozemlju Narodne vlade SHS v Ljubljani, če so družbeni udje ali ne, po 8 K 50 vin. za kg na vseh krajih razdeljevanja, ki se jih toliko ustanovi, da more priti vsak vinogradnik brez imena vredne zamude časa do njih. Ta cena je za celo slovensko ozemlje države SHS enotna in se ne sme nikjer prekoračiti. Vso naročeno modro galico je takoj in naprej plačati. Na naročila brez denarja se družba sploh ne ozira. Priskrbo modre galice jamči le tistim, ki jo precej ali vsaj do 1. marca t. l. naroče, dočim bo izvršitev kasneje došlih naročil zelo dvomljiva, ali sploh nemogoča. Podrobna določila in pojasnila o oddaji modre galice so objavljena v 1. številki letošnjega »Kmetovalca« in se dobi ta zahtevo njih ponatis zastoj pri Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani.

— Moški dežnik je zamenjal nekdo v čakalnici g. dra. Rusa. Dotičnik, ki je znan, se opozarja, da prinese dežnik v trgovino Angele Pekoli, Stritarjeva ulica 9, in dobi tam svoj dežnik nazaj.

— Nemške pošne štampilje so v rabi, ker novo naročene še niso gotove. Poverjeništvu za promet je dalo ukaz, da se začasno iz starih jeklenih dvobjezčnih štampilj po možnosti izseka nemški napis. Občinstvo pa prosimo med tem časom za potrpljenje.

Umetnost in književnost.

Iz gledališke pisarne. V sredo, dne 15. januarja. Opera. Čajkovskij: »Jevgenij Onegin«. — Abonement »C«. — Zvečer ob pol 8. — V četrtek, dne 16. januarja. Komedija, W. Perzynski: »Lehkomiselnja sestra«. — Izven abonementa. — Popoldne ob pol 3. — Gled. igra. A. Jirasek: »Laterna«. — Izven abonementa. — Zvečer ob pol 8. — V petek, dne 17. januarja. Opera. R. Planquette: »Cornevilski zvonovi«. — Abonement »A«. — Zvečer ob pol 8. — Predstava v četrtek popoldne je dijaška in se vrši ob znižanih, za enake predstave običajnih cenah. — V Jirasekovi »Laterni« nastopi zopet g. Hinko Nučič po šesttedenski, nevni bolezn.

Ljubljanski zaupniki

političnih in strokovnih organizacij se vabijo jutri v četrtek zvečer takoj ob 6. uri na posvet o važni stvari v restavracijo Narodnega doma. — Tajništvo.

Zadnje vesti.

S severnega bojišča.

Celovec, 14. januarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Vrhovno arnadno poveljstvo na Koroškem razglasa: Naše obmejne varnostne straže so v noči od 13. na 14. t. m. prodrlle do Trstenika. Šentvedske čete so pregnale Jugoslovane z Vobrse ceste, in 13. t. m. vkorakale v Grebinj. Čete iz Labudske doline so zasedle Lipniški potok. Izgube so majhne. Poročnik Larchenbaumer je padel za domovino.

Ljubljanski korespondenčni urad poroča z dne 14. t. m. ob pol osmih zvečer iz uradnega vira: Pri Podroščici, na Ljubelju in pri Velikovcu položaj neizpremenjen. — V okrožju mariborskem so Nemci napadli Lučane. Bili so odibiti. Napad se je vršil proti zapovedi nemške deželne vlade v Gradcu, kakor trdi to ona. Naše izgube pri Lučanah: Pešec Andrej Devet iz Malega Brda pri Postojni težko ranjen, pešec Anton Tomažič iz Sole pri Postojni lahko ranjen. Izgube Nemcev: Dva ranjenca, ujeti pa en častnik, en četovodja in en pešec.

Maribor, 14. januarja. (Lj. k. u.) O napadu na Lučane se nadalje poroča: Danes okoli 4. ure zjutraj so Nemci napadli Lučane od vseh štirih strani. Napad je bil sijajno odbit. Pri napadu je bil ubit poštni sluga iz Lučan, ki je služil Nemcem kot vodnik. Naša vrla posadka notranjskih fantov se je držala nad vse hvalevredno. Zahvaliti se je le odločnemu nastopu posadke brez izjeme vojakov in častnikov, in orožnikov, da se Nemcem ni posrečila njih nakana. Navdušenost naše posadke je brezprimerna. Orožništvo v Lučanah je po napadu aretiralo tamošnjega kaplana Pichlerja, radi njegovega posebno trdovratnega hujskanja raz prižnico proti Jugoslaviji. Izročili so ga mariborskemu državnemu pravdnštvu.

Dogodki v Nemčiji.

Berlin, 14. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tisk. urad poroča: Spartakovci so sicer izgubili obrambno bitko, začeli pa so včeraj guerilla-vojno. Popoldne se je ponekod pričelo zopet streljati. Posebno živahno je bilo streljanje pri Halleških vratih, v Königgrätzer Strasse in v Friedrichstrasse.

Berlin, 14. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tisk. urad poroča: Vsega skupaj je dosedaj aretiranih 536 upornikov, ki se nahajajo v zaporu v Moabitu in v raznih vojašnicah. Vlada je ukrenila vse potrebno, da ne pobegnejo. Ugotovili so, da je velik del Spartakovcev pobegnil s 40 strojniciami ter z orožjem in strelivom iz Berlina. Resno je treba računati s tem, da bodo uporniki izven Berlina nadaljevali svojo strahovlado.

Berlin, 14. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tisk. urad poroča: Vlada je imela snoči in danes dopoldne važno sejo, ki je veljala stavki železničarjev. Železničarji so snoči sklenili proglasiti splošno stavko, Vsi pozikusi vlade, da bi pregovorila železničarje, so se izjalovili.

Berlin, 14. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tisk. urad poroča: Pogajanja med neodvisniki in socialisti Scheidemannove skupine se nadaljujejo, do sedaj pa še ni nobene dločitve. Opažati je željo po združenju, ki ima namen popolnoma izločiti Spartakovce.

Berlin, 14. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tisk. urad poroča: Včeraj so aretirali dr. Levina, enega voditeljev boljševikov, in sestro Roze Luksenburgove.

Berlin, 14. januarja. (Lj. k. u.) »Berliner Zeitung am Mittag« poroča: V Bremenu, kjer so pri volitvah v delavski svet socialisti večine dobili več glasov kakor do sedaj, so neodvisniki in komunisti priredili veliko demonstracijo in izklicali neodvisno in socialistično-komunistično republiko Bremen. Meščanske liste so stavili pod predcenzuro. V Wilhelmshavnu vladne čete oblegajo neodvisnike in komuniste. V Oldenburgu so predsednika republike Ostfriesland strmoglavili in vzpostavili vladno večinskih socialistov.

Bremen, 14. januarja. (Lj. k. u.) Delavski svet je v svoji današnji seji sklenil, da se Bremen udeleži narodne skupščine.

Berlin, 14. januarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Po poročilu ravnateljstva nad- in podulčne železnice so začeli njeni nastavljeni stavkati. Negotovo je, kedaj bodo zopet pričeli z delom.

Berlin, 14. januarja. (Lj. k. u.) Danes dopoldne je v raznih delih mesta zopet prišlo do streljanja. Vlada nastopa z vso mogočo energijo proti špartakistom. Od nocoj je Berlin popolnoma obkoljen po vladnih četah. Mesto Berlin je podobno oblegani trdnjavi. Čete so dobile povelje, da nastopajo proti vsaki sumljivi osebi z vso brezobzirnostjo, tako da noben špartakovec ne more ne v mesto priti in ga tudi ne zapustiti.

Nauen, 14. januarja. (Lj. k. u.) — Brezžično. O dogodkih zadnjih dni v Berlinu piše »Vorwärts«: Špartakisti v Berlinu nimajo nobenega oporišča. Zmaga vlade je popolna. Vzrok popolnega poraza špartakovcev je v razpoloženju prebivalstva: najmanj devet desetink prebivalstva je bilo na strani vlade, ostala desetinka je bila apatična. Značilno je, da ni prebivalstvo niti najmanj poizkusilo, pomagati špartakovcem. Idealna rešitev meščanske vojne bi bila, ako bi se dosegel pošten mir, pri katerem bi se tudi ujetniki osvobodili. Toda kako naj zajamčijo neodvisni, da ne bodo ujetniki po osvoboditvi zopet napadali javna poslopja? Vojaki, ki tvegajo življenje, da napravijo konec terorju, ne bi mogli razumeti, da bi se zopet z velikodušnostjo in s slabostjo zopet uničilo njih težavno delo. — »Lokalanzeiger« priobčuje izjavo namestnika policijskega predsednika o položaju: »Imamo dovolj moči in sredstev, da

zatremo upore izpočetka. Te moči in ta sredstva hoče-
mo tudi brezobzirno uporabljati. Redarji so brezpogojno
na strani vlade. Nepošteno elemente med redarji smo iz-
ločili.»

Mladina za osemurni delavnik

Budimpešta, 14. januarja. (Lj. k. u.) Čehosl. tisk. urad poroča: Včeraj dopoldne je par tisoč mladinskih delavcev priredilo demon-
stracijski obhod po mestu. Zahtevali so uvedbo osemurnega dela na dan, znižanje va-
jenske dobe na tri leta in izključno uporabo
kot strokovni delavci. Med obhodom so de-
monstrantje oddali nekaj streliv, razbili šipe
izložb in kavarn ter upravništev listov. Kon-
čno je narodna bramba odločno posegla vmes
in aretirala približno 20 izgreznikov.

Ogrska ministrska kriza.

Budimpešta, 14. (Lj. k. u.) Čehosl. tisk. urad poroča. Designirani ministrski pred-
sednik Berinke je izjavil včeraj časnikarjem: Moji razgovori z različnimi politiki so zgolj
informativnega značaja. Upam, da bodo jutri
končani, in bom potem predložil načrt, kako
razrešiti zamotani položaj. Položaj ni brezup-
en in sestava koalicijskega ministrstva ni iz-
ključena. — Kakor smo izvedeli, minister za
narodnosti, Jassi, ne bo vstopil v kabinet. Go-
voril se, da se narodnostno ministrstvo sploh
namerava opustiti. — Danes je bil ministrski
svet. Kakor smo doznali, se je bavil z vpraša-
njem ameriške politične misije, ki se pod vo-
dstvom profesorja Collidgeja mudi na Ogrskem,
ter z rešitvijo ministrske krize.

Negotovost v krizi ogrskega ministrstva.

Budimpešta, 14. januarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: V včerajšnji seji mini-
strskega sveta je predsednik Karolyi naznanil
izid svojih pogajanj za razrešitev krize. Ugo-
toviti se more, da Karolyijevo mnenje ne na-
sprotuje sestavi koalicijskega kabineta in se
krije z nazoni socialističnih ministrov. Dvom-
ljivo pa je, ali delavci delijo nazore ministrov.

Kongres češkoslovenskih strank.

Praga, 13. januarja. (Lj. k. u.) Čehosl. tisk. urad poroča: Včeraj je bil v Pragi kon-
gres organizacij čeških in državnopravnih de-
mokratičnih strank, ki mu je predsedoval dr.
Anton Hajn in se ga je udeležilo 412 zastopni-
kov. Po otvoritvenem govoru predsednika dr.
Hajna je šla deputacija pod vodstvom pisate-
lja Dyka k predsedniku dr. Masaryku, da se
mu pokloni. Dr. Masaryk je v svojem govoru
poudarjal potrebo sodelovanja vseh strank.
Med tem je kongres nadaljeval posvetovanja.
Ministrski predsednik dr. Kramar se je zahva-
lil za izraženo mu simpatijo povodom napada
in je nato izjavil: Mislim, da ta napad ni bil
le slučaj, da ne pomeni konca, temveč zače-
tek. Toda napadalcii so se zelo motili, ako so
mislili, da poznajo psiho češkega naroda. Ve-
čina češkega naroda je pokazala, da na Če-
škem ni mesta za boljševizem. Dolžnost vlade
je, da z močno roko vzdržuje mir in red v re-
publiki in zatire boljševiško agitacijo, kakor
se je to storilo v Švici in drugih svobodnih dr-
žavah. Glede Nemcev je dr. Kramar poudarjal,
da je ententa priznala v velikem obsegu češke
zahteve, kar je tudi mogoče dokazati na pod-
lagi dokumentov. Nemcem preostaja samo e-
na možnost: sporazum. Ministrski predsednik
je končal svoj govor s prepričanjem, da ima
Čehoslovaška država veliko bodočnost. (Bur-
no pritrdjevanje.)

Angleški vlak z živili na Dunaju.

Dunaj, 13. januarja. (Lj. k. u.) Čehosl. tiskovni urad poroča: Snoči je dospel na Du-
naj angleški vlak z živili.

Stavka švedskih mornarjev.

Stockholm, 13. januarja. (Lj. k. u.) D. k. urad poroča: Stavka švedskih mornarjev
traja dalje.

Wilson za Evropo.

Washington, 14. januarja. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča: Predsednik Wilson je
kongresu poslal spomenico, kjer zahteva kre-
dit sto milijonov dolarjev za ublažitev lakote
v Evropi, in izjavi, da je mogoče zaječiti raz-
širjajoči se boljševizem le z živili, ki so ključ
za položaj v Evropi in za mir.

Stavka v Argentini končana.

Buenos Aires, 14. januarja. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča: Vzlic končani splošni
stavki je prišlo do ponovnih spopadov. Stav-
kujoči so napadli več policijskih komisarijatov
in jetnišnic, ki so jo hrabro branili. Mestni vo-

dovod je razpočil Na glavnem trgu je izbruh-
nil požar.

V Argentini tudi love zarotnike.

Montevideo, 14. januarja. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča: Oblasti so aretirale tu-
kaj štiri Ruse, ki so priznali, da so na čelu za-
rote, ki ima namen, strmoglaviti argentinsko
in urugvajsko vlado in proglasiti sovjetske. V
zadnjih dneh so aretirani okoli 800 oseb, od ka-
terih je 80 odstotkov Rusov. Nekateri vodite-
lji so se branili, ujeli so jih z lasom.

Razno.

* Razno. V Ercebosni bodo zaprli na ukaz tamoš-
nje narodne vlade vse nemške oziroma madžarske šole.
— Nemška vlada je izdala odredbo, ki pravi, da se no-
vih plemstev oziroma redov ne bo več izdajalo; a preje
podeljene redove sme vsakdo svobodno nositi. Pruski
duh še ni izumrl... — Bivšega nemškega prestolona-
slednika je v Amsterdamu natepla tolpa ljudi. Drhal bi
ga tudi kamenala, da ni princ pobegnil in se skril v neki
hiši. — »Daily Telegraph« poroča, da porabijo tanke, ker
jih ne morejo rabiti več v vojni, za poganjanje rečnih,
jezerskih in podobnih parnikov. — V Budimpešti so
ustanovili »Čehoslovaški narodni svet«. Precejšen kul-
turen napredek! — Kor. urad dunajski poroča o shodu
dunajskih komunistov v Gradcu. Govoril je vodja dunaj-
skih komunistov tiskar Steinhart. Odgovarjal mu je po-
slanec sodrug Resel. Ko je pa hotela govoriti komunistka
Eisler-Freidländerova, so začeli »organizirani socialni de-
mokratje« vpiti, tako da so morali komunisti zapustiti
dvorano. Mi takih dejanj — pa naj bodo kjerkoli — ne
odobravamo. Smo proti vsakemu nasilstvu! — Listi po-
ročajo, da so poverili Čehi angleškega župnika Zocha s
službo mestnega upravitelja Požuna. — Ogrski uradni
list naznanja, da bo odpravljena na Ogrskem šarža čast-
nika. — Sredi januarja začne izhajati na Dunaju nov
nemški židovsko-politični dnevnik. — Listi poročajo, da
je bila rumunska sodružica Rakowska-Petrowska, ki je
pripadala italijanski oficelni socialistični stranki,
izgnana iz Italije.

* Lillske žene tožijo ekscesarja Viljema. Listi poročajo, da so podale žene mesta Lille
(Flandrija) skupno obtožbo zoper cesarja Vi-
ljema, ker so odvajali v aprilu 1917 nemški
vojaki v cesarjevem imenu lillska dekleta in
žene, ter jih silili k prostituciji.

* Nemci vračajo ugrabljeno umetnino. »Wolff« po-
roča, da prejmejo vlade Francije in Belgije sedaj nazaj
zopet vse umetnine v vrednosti več milijard, ki so jih
oropali nemški vojaki po Nemcih zasedenih deželah
Belgije in Francije.

Aprovizacija.

Prodaja moke. Od četrtega, dne 16. t. m. do vštete
sobote, dne 18. t. m. se dobi na vsako močno izkaznico
po 1 kg moke Ker ni zadostne množine ene vrste, dobe
člani konsumov po 1 kg bele moke št. 0, ki stane
2 K 90 vin., vse ostalo občinstvo pa 1 kg moke za kuho,
ki stane 2 kroni. — Po končani prodaji se mora v vs-
ostanek moke takoj napovedati.

Čebula za IV. okraj. Stranke IV. okraja dobe čebulo
na zelena nakazila za krompir v četrtek, dne 16. t. m.
dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti po nasled-
njem redu: od 8. do 9. št. 1 do 300, od 9. do 10. št. 301
do 600, od 10. do 11. št. 601 do konca. Stranka
dobi za vsako osebo 2 kg čebule, kilogram stane 1 K.

Čebula za V. okraj. Stranke V. okraja dobe čebulo
na zelena nakazila za krompir v četrtek, dne 16. t. m.
pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red:
od 2. do 3. popoldne št. 1 do 500, od 3. do 4. št. 501
do 1000, od 4. do 5. št. 1001 do konca. Stranka dobi za
vsako osebo 2 kg čebule, kilogram stane 1 krono.

Društvo zasebnih uradnikov in uradnic na sloven-
skem ozemlju s sedežem v Ljubljani naznanja svojim

članom, da ima v zalogi 200 zavitek voščenih sveč po
13 K zavitek. Kdor izmed članov reflektira na sveče,
naj se oglasi v društveni pisarni. Vnani člani naj spo-
roče pismo.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petecan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

DR ERNEST DEREANI

strokovni zdravnik za očne,
ušesne, nosne in vratne bolezni.

zdravi odslej redno dop. in pop.
Ljubljana, Frančiškanska ulica 4.

Št. 16-2/Preds.

Oglas.

V zadnjem času se je v Ljubljani in
okolici pojavila vse meje presegajoča raz-
uzdanost in prav živinsko pijančevanje,
kar ogroža v največji meri osebno var-
nost in last celega občinstva.

Z ozirom na te okoliščnosti in sklicevaje
se na sklep narodne vlade SHS v Ljub-
ljani v Uradnem Listu od 21. nov. 1918,
št. 11, točka 112, odreja policijsko rav-
nateljstvo, da se imajo začeti z današ-
njim dnevom zapirati vse gostilne in
restavracije brez izjeme v celem okolišju
ljublanskega redarstva

ob 8 uri in kavarne ob 9. uri zvečer.

Gostilničarje in kavarnarje, ki se ne
bodo strogo držali policijske ure, se bo
brezobzirno in najstrožje kaznovalo.

Policijsko ravnateljstvo

v Ljubljani, dne 11. prosinca 1919.

Preds. 557.

Razpisana mesta.

Pri višjem deželnem in pri višjem dežel-
nem kot upravnem sodišču v Ljubljani je raz-
pisanih vkup

8 svetniških mest v VI. činovnem razredu.

Prošnje vlagati do 15. februarja 1919 pri
predsedništvu višjega dež. sodišča v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 12. januarja 1919.

Sprejemmo takoj v službo dobrega

stenografa,

ki je obenem tudi strojepisec, oziroma steno-
grafinjo in strojepisico.

Vnovčevalnica za živino in mast
v Ljubljani, Turjaški trg 1.

Usnjene čevlje

po novih cenah v vseh oblikah
in velikostih zopet razpošilja

Čevljarška zadruga

Miren, zač. Vrbovec, p. Mozirje.

- - - Zahtevajte cenike! - - -